

Kontrollutvalget i Måsøy kommune

Møte nr. 2/2020

17. august 2020

Arkivkode
4/1 08
Journalnr.
2020/18078-4

S A K S F R E M L E G G

SAK 14/2020

MANGLENDE LEVERANSER AV FORVALTNINGSREVISJONER - BREV FRA VEFIK IKS OM REDUKSJON I LEVERANSER I PLANPERIODEN 2017-2020

Saksbehandler: Kate M. Larsen og Jan Henning Fosshaug

Dokumenter (Vedlegg):

- ✓ Brev fra Vefik IKS v/ revisjonssjef Aud Opgård datert 15. april 2020.
- ✓ Sekretariatets faktanotat/vedleggsinformasjon i saken

Fotnote i saksfremlegget:

- ✓ Kommuneloven og forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner (senere endret med ikrafttredelse ved kommunestyrets konstituering 2019)
- ✓ Ny kommunelov med forskrift om kontrollutvalg og revisjon (trådt i kraft fra kommunestyrets konstituering 2019)

Bakgrunn:

Ifølge plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020 vil det være realistisk å gjennomføre fire forvaltningsrevisjoner i planperioden. I tidsperioden 2017 og til dags dato er det levert tre rapporter. Av de tre rapportene som er levert tilhører to av rapportene forrige planperiode (2013-2016).

Begrunnelse:

Med begrunnelse i de økonomiske rammer som er gitt fra eierkommunene til Vefik IKS vil det ifølge Vefik IKS ikke være realistisk å få levert følgende vedtatte forvaltningsrevisjoner:

- ✓ Spesialundervisning
- ✓ Oppfølging av politiske vedtak

På bakgrunn av dette har kontrollutvalgets leder bedt sekretariatet lage saksutredning, ut fra revisjonens brev datert 15. april 2020 om reduksjon i leveranser, og samtidig se dette i sammenheng med kontrollutvalgets drøftinger og vedtak i sak 1/2020 hva gjelder etterslep i leveranser. Leder ber samtidig om at saksfremlegget skal skissere «*alternative veier for å komme til en mere holdbar situasjon angående revisjon for Måsøy kommune.*»

Det må påpekes at også det forrige kontrollutvalg har vært berørt av sene leveranser fra Vefik IKS hva gjelder forvaltningsrevisjoner. I utvalgets sak 3/19, den 9. april 2019 var revisjonssjefen bedt om å gi utvalget en redegjørelse av status vedrørende leveranseproblematikken. Av møteutskriften fremgår følgende opplysninger fra revisjonssjefen:

- Venter på opplysninger fra kommuneadministrasjonen vedrørende prosjektet «Bruk av overtid.»
- Rapportene «Bruk av overtid» og «Barneverntjenesten» blir levert før sommerferien 2019. De to resterende prosjekter i 2020.
- Revisjonssjefen påpekte at det i inneværende plan er satt 5 prosjekter, mens små kommuner inkl. Måsøy kun skal ha fire rapporter pr. planperiode.
- Revisjonen har hatt utfordringer med bemanningssituasjonen, herunder sykemeldinger. Det er nå leid inn ekstern hjelp for å ta etterslepet. Dette vil ikke innebære ekstra kostnader for kommunen.
- Revisjonen skal for ettertiden levere oppstartsnotater for forvaltningsrevisjoner som tidsmessig er tilpasset faktisk gjennomføring, dvs. gjennomføring av prosjektet innenfor en tidsramme på ca. et halvt år.

Kontrollutvalget påpekte etter revisjonssjefens orientering at situasjonen med langvarig manglende leveranser av forvaltningsrevisjoner oppleves som bekymringsfull, og at det stilles forventninger om at etterslep blir utlignet som forespeilet, samt at gjenstående prosjekter i plan for forvaltningsrevisjon blir levert innen planperiodens utløp.

Saksopplysninger:

Formelle rammer:

Kontrollutvalget har et selvstendig, lovpålagt ansvar for å utarbeide forslag med innstilling til kommunestyret på de revisjoner som prioriteres inn i plan for forvaltningsrevisjon. Forvaltningsrevisjoner som skal gjennomføres fastsettes av kommunestyret i plan for forvaltningsrevisjon for den enkelte planperiode etter innstilling fra kontrollutvalget. Planen er ut fra prioriteringer etter risiko- og vesentlighetsvurderinger, og angir antall forvaltningsrevisjoner i prioritert rekkefølge etter hvilke områder som skal underlegges revisjon.

Når det gjelder planens volum praktiseres det en fordeling kommunene imellom i forhold til antall andeler i selskapet Vefik IKS. For Måsøys vedkommende har det vært lagt til grunn fire forvaltningsrevisjoner per fireårige planperiode ut fra kommunestørrelse og kommunens bidrag til selskapet. Dette antallet ivaretar det forskriftsmessige minstekrav om *årlig forvaltningsrevisjon* for fireårig planperiode.

Måsøy kommunestyre vedtok den 8. desember 2016 (sak 63/16) Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2017-2020 i tråd med krav i kommunelov og kontrollutvalgsforskrift. Kommunestyret har i sitt planvedtak gitt kontrollutvalget myndighet til å foreta endringer i planen i planperioden dersom kontrollutvalget finner det nødvendig.

I vedtaket, som er likelydende med kontrollutvalgets innstilling er nevnt et ekstra område utover de fire som lå i det administrative planforslaget. I tilknytning til dette vedtaket sies at «kommunestyret er klar over at det i avtalen med revisjonen er 4 områder som kan prioriteres i perioden 2017-2020. Kommunestyret vil allikevel nevne disse områder som prioriteres i planperioden». Det presiseres ikke nærmere hvordan denne ordlyden skal forstås. Det er derfor vanskelig å ha en klar formening om hvorvidt rammeantallet i planen er ment å være fem, eller om det er ment at det fortsatt legges til grunn fire forvaltningsrevisjoner, og samtidig åpnes for en femte. I begge tilfeller, vil gjennomføring av en femte forvaltningsrevisjon høyst sannsynlig utløse ekstra kostnader med tilsvarende finansieringsbehov. Kontrollutvalget har ansvar for å utarbeide årlige budsjettforslag overfor kommunestyret for kontrollarbeidet, inklusive kjøp av revisjonstjenester. Det er hittil ikke tatt høyde for utgifter til en ekstra forvaltningsrevisjon.

Status per dato på gjennomføring av kommunestyrets vedtatte planer for henholdsvis 2013-2016 og 2017-2020 fremgår av tabellene nedenfor:

PLAN FORVALTNINGSREVISJON 2013-2016	Oppstartsvedtak:	Prosjektrapport saksnr./dato KO:
1. Rutiner for internkontroll	07/2013, 10.09.13	KO: 8/2015, 11.05.15
2. Beregning av selvkost på VAR-området	07/2015, 11.05.15	KO: 7/2016, 27.04.16
3. Saksbehandling av enkeltvedtak	08/2016-27.04.16	KO: 4/2017, 30.05.17
4. Samhandlingsreformen	19/2016-15.11.16	KO: 5/2019, 09.04.19

PLAN FORVALTNINGSREVISJON 2017-2020	Oppstartsvedtak:	Prosjektrapport saksnr./dato KO:
1. Bruk av overtid	03/2017, 30.05.17	Ikke levert
2. Barneverntjenesten	13/2018, 30.10.18	Mottatt 19.12.2019 KO: 4/2020, 20.02.20 (utsatt pga. uvær) Behandles i KO 17.08.20
3. Sykefravær og IA avtalen	14/2018, 30.10.18	Ikke levert
4. Spesialundervisning	Ikke startet	
5. Oppfølging av politiske vedtak	Ikke startet	

Kontrollutvalget har et lovpålagt påseansvar med at revisjonstjenestene blir ivaretatt forsvarlig, og det løpende ansvaret for at kommunestyrets planvedtak følges opp. Som det fremgår av oversikten ovenfor så gjenstår leveranse av fire forvaltningsrevisjoner, derav er to vedtatt oppstartet. De to sistnevnte vil være urealistisk å gjennomføre i planperioden ifølge revisjonen.

Ved et eventuelt bortfall av de siste to forvaltningsrevisjonene vil ikke forskriftsmessig krav som lå til grunn i planen være oppfylt fullt ut. Ei heller vil kommunestyrets ramme være oppfylt for planperioden ved at kun tre av fem forvaltningsrevisjoner gjennomføres.

Vefik IKS begrunner reduksjon i leveranse for planperioden med de økonomiske ressurser som overføres selskapet fra eierkommunene. I tabellen nedenfor framgår Måsøy kommunes årlige budsjetterte revisjonshonorar til Vefik IKS i perioden 2010 – 2020 og prosentvis endring over tidsperioden. Til sammenligning vises utvikling i kommunal deflator tilsvarende.

Budsjetterte revisjonshonorar til Vefik IKS i perioden 2010-2020				
År	Honorar	Økning/reduksjon i kr	Økning/reduksjon i prosent	Kommunal deflator
2010	386 000	17 000	4,61	3,40
2011	399 000	13 000	3,37	3,90
2012	406 000	7 000	1,75	3,40
2013	419 000	13 000	3,20	3,90
2014	435 000	16 000	3,82	3,10
2015	476 000	41 000	9,43	2,40
2016	476 000	0	0,00	2,60
2017	490 000	14 000	2,94	2,40
2018	536 000	46 000	9,39	3,10
2019	545 000	9 000	1,68	3,00
2020	562 000	17 000	3,12	3,10
Sum	5 130 000	193 000	43,30	34,30
Gj.snitt	466 364	17 545	3,94	3,12

Tabellen viser en økning i kommunens årlige honorar til Vefik IKS tilsvarende kr 193 000 eller 43,3 % økning over tiårsperioden. Gjennomsnittlig økning per år over samme periode er 3,94 %. Til sammenligning er kommunal deflator på 3,12 % gjennomsnittlig en gjennomsnittlig økning per år over samme periode.

Vurderinger:

Manglende leveranser av forvaltningsrevisjoner har medført at kontrollutvalget ikke har kunnet ivareta sine pålagte forpliktelser overfor kommunestyret på en tilfredsstillende måte hva gjelder gjennomføring av kommunestyrets vedtatte plan for forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalget har på vegne av kommunestyret en lovpålagt plikt til å påse at revisjonsordningen fungerer forsvarlig i forhold til lov og forskrift. Dette innebærer videre at kontrollutvalget plikter å rapportere til kommunestyret dersom utvalget ser mangler som stiller denne forsvarligheten i tvil, og kontrollutvalget selv ikke har myndighet til å fatte tiltak for å få rettet opp dette forhold. Samtidig har kontrollutvalget det løpende ansvaret for at kommunestyrets budsjettrammer for kontrollarbeidet forvaltes ut fra de forutsetninger som ligger til grunn for de bevilgede midler, herunder leveranse av forvaltningsrevisjoner.

Sekretariatet har i forbindelse med tilsvarende sak til andre kommuner etterspurt opplysninger/dokumentasjon fra Vefik IKS. Det har ikke lyktes sekretariatet å motta dette, men revisjonssjefen har i epost til sekretariatet den 30. mars 2020 skrevet bl.a. følgende:

«(...) I følge plan for forvaltningsrevisjon sier den at det er realistisk at man kan levere 4 prosjekter til f.eks. små kommuner. At hverken vi eller sekretariatet har tatt innover seg at når en

ny plan blir vedtatt skal man jobbe med denne, og tidligere ikke gjennomførte prosjekter fra tidligere plan skal inngått i en ny risiko og vesentlighetsvurdering. (...) Det er derfor jeg legger frem denne informasjon til kontrollutvalgene slik at man kan ta inn de prosjekter som ikke gjennomføres i en ny risikovurdering, og samtidig synliggjøre for kontrollutvalgene at vi faktisk leverer det som var realistisk for oss å gjennomføre i planperioden. Vårt arbeid og leveranser bygger på de ressurser vi har tilgjengelig, og de ressurser vi har tilgjengelig bygger på hva kommunene er villig til å betale for revisjonstjenestene. Hva vi leverer påvirkes også av bestillingene, og er det i bestillingen av forvaltningsrevisjon lagt opp til et stort og omfattende prosjekt vil det påvirke de andre prosjektene i denne kommunen. (...)»

Slik sekretariatet oppfatter revisjonssjefens opplysninger, kan det synes som at Vefik IKS har en forståelse av at eventuelle forvaltningsrevisjoner som ikke er gjennomført innen utgangen av planperioden skal underlegges ny risiko- og vesentlighetsvurdering og innlemmes i ny plan for forvaltningsrevisjon. Sekretariatet kan ikke se at risiko- og vesentlighetsvurderinger av eventuelle gjenstående forvaltningsrevisjoner betinger at disse må overføres til en ny plan på bekostning av andre prosjekter. Sekretariatet legger derimot til grunn at kommunestyret som overordnet myndighet gjennom sitt planvedtak fastsetter antall forvaltningsrevisjoner som skal gjennomføres. Kommunestyret har i sitt vedtak ikke gitt kontrollutvalget myndighet til å redusere antall forvaltningsrevisjoner i planen, ei heller sagt noe spesifikt om at gjenstående forvaltningsrevisjoner kan overføres til ny plan. For Måsøy kommunes vedkommende har altså kommunestyret bestemt at fem forvaltningsrevisjoner skal gjennomføres i planperioden. Det må forutsettes at kommunen forventer å få levert fire av disse ut fra gjeldende fordeling av leveransevolum og de honorarer som Måsøy kommune årlig faktureres for av Vefik IKS.

Sekretariatet kan ikke uten videre dele en oppfatning om at manglende leveranser, automatisk skal nullstilles og innlemmes i ny plan på bekostning av andre prosjekter. En slik praksis ville heller ikke være forenlig med at kommunene faktisk har betalt for disse tjenestene gjennom de årlige revisjonshonorar til leverandøren. Praksis bør snarere være at eventuelle gjenstående forvaltningsrevisjoner gjennomføres snarest mulig, med leveranse primært i løpet av første halvår inn i ny planperiode. Det er selvsagt ikke noe til hinder for at slike forvaltningsområder samtidig underlegges en fornyet vurdering i forhold til fortsatt aktualitet sett i lys av risiko og vesentlighetsbildet.

Kommunestyret har gitt kontrollutvalget fullmakt til å gjøre endringer i plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020 dersom utvalget finner dette nødvendig. Sekretariatet legger ut fra resonnementet ovenfor til grunn at denne fullmakten begrenser seg til å gjelde eventuelle omprioriteringer i rekkefølge, eller endring av tema innenfor det vedtatte antall prosjekter. Etter sekretariatets syn må derfor eventuelle reduksjoner i antall forvaltningsrevisjoner, ikke minst av disse hensyn legges frem for kommunestyret til avgjørelse.

Sekretariatet har imidlertid merket seg at kommunestyret i sitt planvedtak har sagt at antall forvaltningsrevisjoner i planen utgjør ett prosjekt mer enn de fire som er uttalt å være «avtalt med revisjonen». Om kommunestyret med dette har ment at fem prosjekter ikke er å betrakte som en absolutt ramme eller om det femte prosjektet er ment gjennomført ved ekstraordinær finansiering er vanskelig å ha en klar formening om, da dette ikke er nærmere presisert i vedtaket.

Sekretariatet er av kontrollutvalget v/ leder bedt om å skissere alternative løsninger overfor kontrollutvalget for at utvalget kan bli i stand til å få progresjon i arbeidet med å fullføre kommunestyrets overordnede plan. Leder beskriver dette som «alternative veier for å komme til en mere holdbar situasjon angående revisjon for Måsøy kommune.

Slik sekretariatet ser det er det fire hovedalternativer for å kunne ivareta dette:

Det ene alternativet er at revisjonsselskapet innvilges en utsettelse på leveranse av de gjenstående forvaltningsrevisjoner til eksempelvis 1. halvår 2021. Dette under forutsetning av at gjennomføringen av disse undersøkelsene ikke skal gå på bekostning av antall forvaltningsrevisjoner i ny plan for forvaltningsrevisjon 2021-2024.

Det andre alternativet er at kommunestyret gir kontrollutvalget fullmakt til å skaffe annen leverandør til å gjennomføre de aktuelle gjenstående forvaltningsrevisjonene. Dette vil i så tilfelle utløse behov for finansiering tilsvarende.

Det tredje alternativet er at kommunestyret i tillegg til alternativet ovenfor ber kontrollutvalget gjøre en vurdering av nåværende revisjonsordning, med påfølgende innstillingssak til kommunestyret om fremtidig revisjonsordning for kommunen.

Et fjerde alternativ er at kommunestyret godkjenner en reduksjon tilsvarende to forvaltningsrevisjoner i planen for 2017-2020, men samtidig tar stilling til en eventuell uttreddelse av selskapet og ber kontrollutvalget utrede innstillingssak om alternativ revisjonsordning for kommunen.

Sekretariatet overlater til kontrollutvalget å ta stilling til skisserte alternativer, eller eventuelle andre løsninger.

På bakgrunn av saksopplysningene og vurderinger legger sekretariatet med dette frem sin tilrådning til kontrollutvalget.

Tilrådning:

1. Kontrollutvalget viser til kommunestyrets plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020 og til brev fra Vefik IKS datert 15. april 2020 med melding om redusert leveranse av forvaltningsrevisjoner i planperioden 2017 – 2020.

Kontrollutvalget ser med bekymring på manglende leveranser av forvaltningsrevisjoner, og lang leveringstid. Kontrollutvalget er bekymret for konsekvensene dette medfører for kontrollutvalgets ivaretagelse av sitt lovpålagte påseansvar overfor forvaltningen, herunder oppfølging av kommunestyrets overordnede planverk innen kontrollutvalgets ansvarsområde.

Med revisjonens melding må kontrollutvalget også konstatere at oppstart av nye forvaltningsrevisjoner er lite hensiktsmessig, med mindre det finnes andre løsninger for leveranse som ligger utenfor kontrollutvalgets myndighet å ta stilling til.

2. Kontrollutvalget vedtar derfor følgende henvendelse til kommunestyret:

Kontrollutvalget viser til kommunestyrets plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020, og til vedlagte brev fra Vefik IKS datert 15. april 2020 med melding om redusert leveranse av forvaltningsrevisjoner i planperioden 2017 – 2020.

Kontrollutvalget vil med den meldte reduksjon ikke være i stand til å gjennomføre kommunestyrets vedtatte plan for forvaltningsrevisjon, og på den måte ivareta påseansvaret overfor forvaltningen på en tilfredsstillende måte.

Dette innebærer at to av planens fem forvaltningsrevisjoner ikke blir gjennomført i planperioden, dersom ikke andre løsninger finnes. Kommunen får dermed leveranse av en forvaltningsrevisjon mindre fra Vefik IKS enn de fire som er lagt til grunn. Samtidig betyr dette at forskriftsmessig minstekrav om årlige forvaltningsrevisjoner som lå til grunn i planen, ikke oppfylles for inneværende planperiode.

Nye oppstartsvedtak anses samtidig som lite hensiktsmessig all den stund revisjonen ikke ser det som realistisk å gjennomføre undersøkelsene.

Kontrollutvalget legger til grunn at Måsøy kommune må kunne forvente å få levert minimum fire forvaltningsrevisjoner fra Vefik IKS pr. fireårige planperiode. Dette er i tråd med den praksis som er blitt initiert av revisjonen selv, og har vært gjeldende så lenge Måsøy kommune har hatt eierskap i selskapet. Dette er også lagt til grunn som del av forventet motytelse ved budsjettering av kommunens årlige honorarer til Vefik IKS.

Kontrollutvalget må i denne sammenheng imidlertid gjøre oppmerksom på at kommunestyrets vedtatte plan for perioden inneholder fem forvaltningsrevisjoner. Kommunestyret har i vedtaket sagt at kommunestyret er klar over at dette er ett prosjekt mer enn det som ligger i avtalen med revisjonen.

Dersom kommunestyret fastholder at planen skal gjennomføres med fem forvaltningsrevisjoner, vil det femte prosjektet måtte tilføres ekstra finansiering tilsvarende.

Kontrollutvalget anmoder kommunestyret om å foreta en prinsipiell avklaring av hva som skal gjøres med de gjenstående forvaltningsrevisjoner i plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020. Kontrollutvalget viser i den forbindelse også til skisserte alternativer i dette saksfremlegg.

Kontrollutvalget i Måsøy vil uttrykke vår bekymring for reduksjon og sen leveranse av forvaltningsrevisjonsrapporter fra Vefik IKS. Kontrollutvalget viser til at også det avtroppede kontrollutvalg har uttrykt bekymring om sene leveranser fra Vefik IKS hva gjelder forvaltningsrevisjoner. Utvalget tok problemet opp med revisjonssjefen, og fikk tilbakemelding i møte så sent som 9. april 2019 om at leveranse av alle de fire tilmålte rapporter skal skje innen utgangen av inneværende planperiode. Vefik IKS sin beskjed i brev av 15. april 2020, og fortsatt påvente av leveranser viser dessverre at det som fremgår i tilbakemeldingen fra revisjonssjefen ikke har blitt realisert.

Kontrollutvalget anmoder kommunestyret vurdere situasjonen og gi kontrollutvalget en retning for arbeidet videre når det gjelder revisjonsordningen i Måsøy kommune.

Faktanotat fra sekretariatet i sak 14/2020

Formelle hensyn:

Formålet med Måsøy kommunenes eierskap i Vefik IKS er å få ivaretatt de lovpålagte revisjonstjenester for kommunen, som i hovedsak dreier seg om regnskapsrevisjonstjenester og gjennomføring av forvaltningsrevisjoner.

1. Lov- og forskriftsmessige hensyn:

Hovedhensynet for kontrollutvalget rolle og ansvar er påseansvaret for at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning. Dette i tråd med forpliktelser som er fastsatt i kommunelov, kontrollutvalgsforskrift og senere forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

Det må i denne sammenheng understrekes at forvaltningsrevisjoner er et viktig element i kommunens demokratiske egenkontroll. De sentrale myndighetene vektlegger også viktigheten av regelmessige forvaltningsrevisjoner i kommunene. Dette kommer klart frem i lovforarbeidene til ny kommunelov med tilhørende forskrifter.

Vedrørende ny forskrift – aktuelle momenter i forhold til omfang og regelmessighet mv.:

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon som det vises til ovenfor trådte i kraft i 2019 ved det nye kommunestyrets konstitueringsmøte. Før dette var forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner gjeldende, hvor det blant annet lå krav om *årlige* forvaltningsrevisjoner. I den nye forskriftens tekst er dette kravet tatt ut.

Av lovforarbeidene fremgår imidlertid at denne endringen ikke har til intensjon å redusere forvaltningsrevisjoner i omfang, men snarere legge til rette for at den enkelte kommunes behov legges sterkere til grunn ut fra interne risiko- og vesentlighetsvurderinger.

I NOU 2016:4 understrekes det at forvaltningsrevisjon er en av bærebjelkene i kommunenes egenkontroll. Videre sies det at «*Utvalget finner det bekymringsfullt at så mye som en av fem kommuner ikke foretok en eneste forvaltningsrevisjon i minst ett av årene 2011-2013.*»

Dette standpunktet stadfestes i Prop. 46 L (2017-2018) der departementet understreker viktigheten av at kommunene gjennomfører forvaltningsrevisjon regelmessig. Her sier departementet blant annet følgende:

«(...) Det er etter departementets vurdering viktig at kommunene gjennomfører forvaltningsrevisjon regelmessig. Et krav om å gjennomføre minst én forvaltningsrevisjon årlig gir i seg selv ingen trygghet for at forvaltningsrevisjonen blir målrettet og tilpasset den enkelte kommunen. (...)»

«Departementets vurdering er at en plan for forvaltningsrevisjon for hver valgperiode, basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering, er det beste utgangspunktet for å få gjennomført nødvendige og regelmessige forvaltningsrevisjoner i den enkelte kommunen. Risiko- og vesentlighetsvurderingen er grunnlaget for å vurdere temaer, antall forvaltningsrevisjoner og når de skal utføres. (...) Departementet vil understreke at lovforslaget innebærer at planen for forvaltningsrevisjon må gjenspeile behovet som framkommer av risiko- og vesentlighetsanalysen. Departementet vil videre presisere at

kravet om en plan for forvaltningsrevisjon også må forstås som et krav om å gjennomføre forvaltningsrevisjoner (...))»

I forbindelse med ny kommunelov er i tillegg den kommunale egenkontrollen gjennom forvaltningsrevisjon gitt en mer sentral rolle sett i forhold til statlig tilsyn. Dette er synliggjort ved at kommuneloven § 30-7 fastslår at:

«(...) Statlige tilsynsmyndigheter skal i sin planlegging, prioritering og gjennomføring av tilsyn ta hensyn til det samlede statlige tilsynet med den enkelte kommunen eller fylkeskommunen og til relevante forvaltningsrevisjonsrapporter.

Tilsynsmyndighetene skal vurdere å utsette eller å ikke gjennomføre tilsyn hvis kommunen eller fylkeskommunen nylig har gjennomført en kontroll med det samme temaet. (...)»

I departementets merknader til ny kommunelov § 23 framgår det at bestemmelsen må forstås slik at det må utarbeides en plan som sikrer at det regelmessig gjennomføres forvaltningsrevisjon på de områdene hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon, og i et omfang som er tilpasset kommunens størrelse, kompleksitet og risiko.

2. Avtalerettslige hensyn som berører kontrollutvalgets arbeid:

Selskapet Vefik IKS utgjør Måsøy kommunes revisjonsordning og skal ivareta lovpålagt revisjon både hva gjelder regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

De avtalerettslige forhold mellom Måsøy kommune som oppdragsgiver og Vefik IKS som tjenesteleverandør, legger dermed rammebetingelser også for kontrollutvalgets arbeid.

I selskapsavtalen som er inngått eierkommunene imellom om Vefik IKS, framgår det av formålsparagrafen at selskapet skal utføre de lovpålagte revisjonsoppgaver for deltakerne. Eierkommunene på sin side blir fakturert for disse samlede tjenestene fra selskapet gjennom årlige honorarer.

Kontrollutvalget utarbeider årlig budsjettforslag for kommunens kontrollarbeid, hvor dette beløpsmessig innarbeides i tråd med selskapets eget budsjettvedtak. Hittil har kommunestyret i de respektive kommunene ikke foretatt reduksjoner i kontrollutvalgets(enes) budsjettforslag hva gjelder årlige budsjetteringer til Vefik IKS. Ei heller for budsjettåret 2020 for Måsøy kommune, hvor selskapet har beregnet en økning i sitt driftsbudsjett tilsvarende kommunedeflator på 3,1 prosent.

Sekretariatet har ikke kunnskap om hvorvidt det er inngått konkret avtale mellom Vefik IKS og respektive eierkommuner i forhold til tjenestevolum hva angår leveranse av forvaltningsrevisjoner. Erfaringsmessig praktiseres imidlertid en fordeling kommunene imellom i forhold til antall andeler i selskapet, ved at samtlige kommuner i Vest-Finnmark foruten Alta og Hammerfest disponerer fire forvaltningsrevisjoner for hver fireårige planperiode. For de største kommunene, Alta og Hammerfest, har det i planarbeidene vært lagt til grunn henholdsvis seks og fem forvaltningsrevisjoner per fireårs planperiode.

Sekretariatet har i forbindelse med saksutredning av tilsvarende sak for andre kommuner bedt Vefik IKS om opplysninger blant annet for å kunne belyse anvendte timeressurser på forvaltningsrevisjoner. Det har ikke lyktes sekretariatet å motta slik informasjon fra selskapet, men har fått opplyst fra revisjonssjefen at timeressurser er lite relevant all den stund selskapet leverer ut fra antall revisjoner og ikke timefakturering.

Vefik IKS har likevel opplyst i møter at selskapet i gjennomsnitt legger til grunn et timeforbruk på rundt 350 timer per forvaltningsrevisjon. Det vil måtte bli opp til kommunestyret å vurdere den økonomiske verdien dette utgjør for kommunen og hvorvidt dette i så fall skal vektlegges.

Ressurser og erfaringer

Revisjonsselskapets ressurser til forvaltningsrevisjon

Etter Vefik IKS sin utvidelse av antall eiere fra 10 eiere til 16 eiere i 2015/2016, økte selskapet antall stillinger for forvaltningsrevisorer fra tre til åtte.

Presisering:

Det fremgår av selskapets opplysninger i forbindelse med sak om valg av revisjonsordning for nye Troms og Finnmark fylkeskommune i 2019 at Vefik IKS har 8 ansatte forvaltningsrevisorer.

Revisjonsselskapets oppgaveportefølje på forvaltningsrevisjon overfor Måsøy kommune ligger for de to siste planperiodene på henholdsvis fire og fem forvaltningsrevisjoner per planperiode. Dette tilsvarer det samme antall forvaltningsrevisjon pr. planperiode som det fra selskapet sin side har vært forespeilet gjennom sine planforslag. Sekretariatet har ikke oversikt over hvorvidt det foreligger en konkret avtale mellom selskapet og Måsøy kommune i forhold til antall forvaltningsrevisjoner per tidsenhet.

Erfaringer med levering av forvaltningsrevisjon fra Vefik IKS

For kommunene i Vest-Finnmark samlet sett hadde selskapet per april 2020 levert totalt 8 av 47 rapporter som tilhører respektive kommuners planer for 2017-2020.

Hva gjelder Måsøy kommune har Vefik IKS i tidsperioden 2013 t.o.m. 2016 levert forvaltningsrevisjonsrapporter med en gjennomsnittlig leveringstid på 14 måneder etter vedtatt oppstart. Samtlige forvaltningsrevisjoner fra planperioden 2013-2016 er nå gjennomført. Den siste rapporten tilhørende forrige planperiode ble vedtatt oppstartet i november 2016, og rapport levert i mars 2019.

For planperioden 2017-2020 har bildet endret seg i negativ retning. Gjennomsnittlig leveringstid er per august 2020 om lag 25 måneder pr. rapport, inklusive to rapporter som ble vedtatt oppstartet henholdsvis mai 2017 og oktober 2018, men hittil ikke levert.

For inneværende planperiode gjenstår nå leveranse av to rapporter hvor oppstartsvedtak ble fattet henholdsvis i mai 2017 og oktober 2018. Parallelt med oppstart av sistnevnte forvaltningsrevisjon ble også oppstart av forvaltningsrevisjonen *Barneverntjenesten* vedtatt, og rapport fra denne levert i desember 2019. I tillegg gjenstår oppstart av de to siste forvaltningsrevisjonene tilhørende planen.

Revisjonen praktiserte i en periode å levere parvise oppstartsnotat til behandling, uten at påfølgende gjennomføringer nødvendigvis skjedde parallelt. Dette har naturlig nok en viss innvirkning på beregning av gjennomsnittlig leveringstid pr. rapport.

Revisjonssjef har ved flere anledninger uttrykt at flere forvaltningsrevisjoner i denne perioden er særlig omfattende og ressurskrevende. Det er imidlertid ikke gitt noen henvisninger til hvilke forvaltningsrevisjoner og kommuner dette gjelder for, eller for så vidt de bakenforliggende årsaker til et slikt omfang. Sekretariatet har for sin del, med få unntak, ikke kunnet gå god for at forvaltningsrevisjonene for inneværende planperiode i vesentlig grad skiller seg ut fra tidligere perioder.

Det må påpekes at også det forrige kontrollutvalg har vært berørt av sene leveranser fra Vefik IKS hva gjelder forvaltningsrevisjoner. I utvalgets sak 3/19, den 9. april 2019 var revisjonssjef bedt om å gi utvalget en redegjørelse av status vedrørende leveranseproblematikken. Av møteutskriften fremgår følgende opplysninger fra revisjonssjefen:

- Venter på opplysninger fra kommuneadministrasjonen vedrørende prosjektet «Bruk av overtid.»
- Rapportene «Bruk av overtid» og «Barneverntjenesten» blir levert før sommerferien 2019. De to resterende prosjekter i 2020.
- Revisjonssjefen påpekte at det i inneværende plan er satt 5 prosjekter, mens små kommuner inkl. Måsøy kun skal ha fire rapporter pr. planperiode.
- Revisjonen har hatt utfordringer med bemanningssituasjonen, herunder sykemeldinger. Det er nå leid inn ekstern hjelp for å ta etterslepet. Dette vil ikke innebære ekstra kostnader for kommunen.
- Revisjonen skal for ettertiden levere oppstarts notater for forvaltningsrevisjoner som tidsmessig er tilpasset faktisk gjennomføring, dvs. gjennomføring av prosjektet innenfor en tidsramme på ca. et halvt år.

Kontrollutvalget påpekte etter revisjonssjefens orientering at situasjonen med langvarig manglende leveranser av forvaltningsrevisjoner oppleves som bekymringsfull, og at det stilles forventninger om at etterslep blir utlignet som forespeilet, samt at gjenstående prosjekter i plan for forvaltningsrevisjon blir levert innen planperiodens utløp.